

tullut avioero ja suhde kansanedustaja Kyllikki Stenroosiin, jonka kanssa Virolainen oli avioitunut 1981. Virolainen ei halunnut jättää pitkää poliittista uraansa eduskunnasta tippumiseen, vaan yritti takaisin eduskuntaan vuoden 1987 vaaleissa. Tuon vaalin suunnittelun sain tehtäväkseni.

Tunnettuus ei ollut ongelma, mutta Virolaisen keventynyt maine oli. Eduskunnasta tippumisen jälkeen hän oli antanut paljon haastatteluja naistenlehtiin, poseerannut Kyllikin kanssa lehtien lööpeissä ja osallistunut kaikenlaisiin kissanristiäisiin uuden vaimonsa kanssa. Tämä herätti pahennusta vanhoillisissa keskustalaisissa. Hän ei ollut mukana politiikassa enää lainkaan. Oli aiheellista kysyä, oliko hänestä enää varteenotettavaksi ehdokkaaksi. Monet yhdistivät Virolaisen Kekkosen aikaan, joka oli taakse jäänyttä elämää. Oliko aika ajanut hänestä ohi? Tarvittiinko enää vanhoja miehiä? Virolainen oli iältään 72-vuotias.

Virolainen ei voinut edustaa perinteitä, koska juuri niiden vuoksi hän oli tippunut eduskunnasta. Varsinkin pääkaupunkiseudulla ihmiset olivat periaatteessa aika tyytyväisiä pääministeri Sorsan hallituksen aikaansaannoksiin. Ymmärsimme myös, että häntä ei voinut valjastaa minkään yhden tai kahden asian ajajaksi. Oli vastattava kysymykseen, miksi häntä vielä tarvitaan? Hän oli ehdolla Uudellamaalla, mutta ei hänen maineellaan voinut olla pienen alueen edun ajaja. Siihen hänen mittansa olivat aivan liian suuret. Virolainen oli valtakunnan politiikko, instituutio, mutta siitä huolimatta hänen läpimehonsa ei ollut varmaa.

Virolaisen vahvuus oli hänen karismansa. Kun hän karjalaisittain puhuen sanoo Karkkilan Osuuspankin kerhohuoneessa ”silloin ku mie olin maatalousministeri” tai ”silloin ku mie olin valtiovarainministeri” tai ”mie sitten sanoin [Neuvostoliiton johtaja] Hruštšoville”, häntä kuunnellaan. Hän osasi puhua asiansa niin, että jokainen kuuliija ymmärsi. Vaikka hän osasi

olla filosofi, hän puhui kuin ihminen ihmiselle, aina ilman pape-reita tai pientäkään epävarmuutta.

Lähtökohtamme oli, että hänen piti kiertää niin paljon kuin mahdollista, tavata ihmisiä ja vakuuttaa heidät siitä, että hänessä riitti vielä paloa kansanedustajaksi. Hän tunsi poli-tiikan kiemurat eikä hänen tarvinnut opetella kansan edusta-mista. Kiertämällä ahkerasti hän osoittaisi, että tekee edelleen kovasti töitä, ei edusta minkään kapean ryhmän etuja ja on tulevaisuudenuskoinen.

Kun pidin hänen kanssaan vaalipalaveria 24. lokakuuta 1986, halusin sanoa pari henkilökohtaista asiaa, joita hän ei taatusti kuulisi muilta, mutta jotka voisivat kaataa hänen pyr-kimyksensä. ”Pitäisin hyvänä, jos ette vaalikampanjan aikana esiintyisi yhdessäkään lehdessä yhdessä rouvanne Kyllikki Virolaisen kanssa.”

Tuli hiljaisuus. Virolainen selaili edessään pöydällä olevaa kalenteriaan eikä sanonut mitään. Odotin reaktiota. Annoin puheen vaikuttaa. Puoli minuuttia hiljaisuudessa on pitkä aika. Lopulta Virolainen sanoi varmalla äänellä: ”Puhukaa te. Mie kuuntelen.” Niinpä jatkoin: ”Lisäksi olisi mielestäni hyvä, jos ette käyttäisi permanenttia hiuksissa.” Virolaista oli julki-suudessa jatkuvasti irvailtu siitä, että hän oli muuttanut kam-paustaan lennokkaammaksi sen jälkeen, kun hän oli alkanut olla Kyllikin kanssa. Oli hänen tukkansa luonnostaan minkälainen tahansa, sen ei tarvinnut olla yhtään sen erikoisempi kuin se oli.

Hän ei vieläkään sanonut mitään. Ehdotin vielä, että ei pidettäisi varsinaisia vaalitilaisuuksia, vaan järjestäisimme ensi sijassa käyntejä työpaikoilla, vanhainkodeissa, palveluta-loissa ja vaaliväittelyjä muiden puolueiden ehdokkaiden kanssa. Virolainen torjui ajatuksen. Hänen mukaansa vaalitilaisuudet olivat olennaisia. Jokaisella oli oma potentiaalinen kannatta-jakuntansa. Uskoin häntä. Kahdesta muusta neuvosta ei enää puhuttu, mutta niitä hän noudatti.